

IPOLYSÁGI KOPOGTATÓ

Az Ipolyvási Református Egyházközség értesítő lapja 12. évf. 2015/2

MENNYIT ÉRSZ?

Egy professzor felmutat egy 10.000 Ft-os bankjegyet az osztálynak, majd megkérdi a tanulókat: "Ki szeretné ezt a bankjegyet?" minden gyerek felemeli a kezét. Összegyűri a kezében a pénzt, majd újból felteszi a kérdést az osztálynak: "Továbbra is szeretnétek?" a kezek ismét az égbe emelkednek. A professzor eldobja a gyűrött bankjegyet, majd ráugrik és eltapossa, ezután újból megkérdi: "Még mindig akarjátok a pénzt?" a gyerekek újból jelentkeznek egytől egyig. A professzor ekkor így szól: "Kedves barátaim, ma tanultatok egy nagyon fontos leckét az élettől: Habár ezt a 10.000 Forintot összegyűrtem, rátapostam és eldobtam, de továbbra is szeretnétek ha a tiétek lenne,

mert a bankjegy értéke nem változott, még most is 10.000 Forintot ér! Sokszor

az életben ellenkeznek veletek, emberek visszadobnak és elutasítanak titeket. Azt érzitek, hogy már nem ér semmit a létetek, de a ti ÉRTÉKETEK nem változik SOHA azoknak az embereknek, akik valóban szeretnek titeket, még akkor sem, amikor a legrosszabb passzban vagytok, az emberi ÉRTÉKETEK TOVÁBBRA IS UGYANANNYIT ÉR."

"...nem veszendő dolgokon, ezüstön vagy aranyon váltattatok meg atyáitoktól örökölt hiábavaló életetekből, hanem drága véren, a hibátlan és szeplőtelen Báránynak, Krisztusnak a véren." 1 Péter 1,18-19

Nyárkezdet Isten ígéje mellett

Mint már az elmúlt években, az idén is Isten ígéje mellett kezdtük meg a nyarat. 2015 július 4-én szombaton, gyülekezetünk fiataljai szerveztek gyermeknapot a fiatalabbak számára. A játék és az énekek után ifj. Marton Imre, egyetemista, szólt a jelenlévőkhez. Áhítatában arra kereste a választ, kihez is tartozunk... Elmondta, mindenki tartozik valahova: családnak, barátokhoz, osztálynak, de a legjobb Jézushoz tartozni akinek fontosak vagyunk, nagyon szeret minket, megbocsátja minden bűnünket, és mindig velünk van. Ehhez nem kell mást tenni mint elfogadni Jézust és engedelmessé válni neki. Nem kell félni, mert Isten számára értékesek vagyunk. Soha senki nem fizetett nagyobb árat értünk, mint Isten.

Az áhítat után kézműves foglalkozás következett, majd a végén játékkal zártuk a napot.

Vasárnap Bakai Péter presbiterünk tesmagi kertjében gyülekezünk. Az alkalomra meghívtuk a perőcsényi testvér-gyülekezetünket is. A kinti istentiszteleten Czuni-Kenyeres József, perőcsényi lelkész hirdette az ígét Jeremiás 1. fejezete alapján. Igehirdetése elején feltette

a kérdést: Észrevennénk-e, ha nem lenne jelen Isten a mi istentiszteleteinken? Sajnos ma is megtörténik ami Jeremiás korában megtörtént, hogy minden folyik a megszokott rendjén, csak semmi sem megy.

Mikor szólt hozzánk az Isten utoljára? Vagy csak azt tapasztaljuk, hogy mi beszélünk hozzá, de Ő nem szól hozzánk... Egyáltalán várjuk-e, hogy megszólítson? Isten Ígéje nemcsak egy könyvbe írt betű, hanem olyan valami ami megmozdítja az embert. Ha nem lesz élő az Isten ígéje számunkra, akkor minden felesleges, halott emberek vagyunk. A halott nem hallja Isten ígétjét.

Jeremiásnak szólt az Isten, de Jeremiás szabadkozott: fiatal vagyok. Abban az időben az embert nem vették komolyan míg nem volt harminc éves. Krisztus is megvárja ezt az életkort, azután kezdi el nyilvános munkálkodását. Jeremiás is erre hivatkozik. Ma nagyon sokan pont az ellenkezőjével védekeznek Isten hívása ellen: Öreg vagyok már, mit akarsz tőlem?

Jeremiásnak az Úr szájába adja az ígét. Ma sokan azzal védekeznek: Nem tudok beszélni, mert

nem adtál ígét. Igazán csak akkor tudjuk szólni Isten ígését, hogy az ott van a szívünkben. Attól függ, hogy szólok-e, hogy ízelem-e Isten ígését.

Ahhoz, hogy az életem drága legyen, be kell fogadni az ígét. Az Isten beszéde teremtette meg ezt a földet, s az Isten beszéde változtatja meg ezt a világot. Isten ma is használni tud, és használni fog, ha kell az ige.

A lelki táplálék után a testi táplálék mellett gondolhattuk to-

vább az igehirdetés szavait.

Délután a gyülekezet fiataljai által szervezett játékos vetélkedőbe kapcsolódhattak be a résztvevők.

Istennek hálát adva mondunk köszönetet mindenkinek a segítségért, hogy a sok szorgos kéznek köszönhetően családi hangulatban, sok jó élménnyel kezdhettük meg ezt a nyarat az Isten közelében.

Izsmán Jónás

A PRESBITÉRIUM 2015. JÚLIUS 8-I ÜLÉSÉRŐL

Jelenlévők: Dombi Lenke, Hauptman Antal, Horváth László, Péter Berta presbiterek, Oros Zoltán gondnok, Izsmán Jónás lelkész, ill. Izsmán Adél gyülekezeti tag.

Első pontként az előző presbiteri gyűlés határozatainak teljesítéséről tárgyaltunk. Izsmán Jónás elmondta, hogy az esperes kérésének megfelelően a konfirmandusokról vezetett adminisztráció céljára vásárolt egy A4-es kemény fedelű füzetet, és az eddigi adatokat átmásolta. Összegyűjtötte a presbiteri gyűlésekről készült jegyzőkönyveket, viszont az 1994-2003 közötti jegyzőkönyvek nem állnak a gyülekezet rendelkezésére, éppen ezért felhívta Kuczy Lajos, előző lelkész a jegyzőkönyvek megkeresése ügyében. Amint pótolva lesz a hiány be lesz kötve az esperes kérésének megfelelően.

Oros Zoltán tájékoztatta a presbitériumot, hogy utánanézett a templomba felfestendő ige módjainak. Legszebb kivitelezés az lenne ha polisztirolból lézerre ki lenne vágva, s az felragasztva a falra. A presbitériumnak tetszett az ötlet, egyben megkérte Izsmán Jónást, hogy keressen betűtípusokat, az ige felfestésére, amiből aztán ki lehet választani a presbitériumnak tetszőt.

A Nagypeszeki Egyházközség odaajándékozna a gyülekezetnek a tergenyei harangot, a következő feltételekkel: 1. Kérjük a harang biztonságos elhelyezését, hogy idegen kézbe ne jusson. 2. Kérjük, hogy a harangon

található felirat, maradjon továbbra is a harangon, azt sem ez, sem a jövő generációja ne tüntesse el! 3. Kérjük, hogy „valahol” (jegyzőkönyvben, falitáblán...) legyen feltüntetve, hogy ez a harang a Tergenyei Református templom harangja volt, 2015-ben a Nagypeszeki Egyházközség az Ipolysági gyülekezetnek odaajándékozta. 4. A szükség azt diktálja, hogy ezt a harangot odaajándékozzuk az Ipolysági Református Egyházközségnek -de az Ige értelmében- „Mert ha megvan a készség, az aszerint kedves, amije kinek-kinek van, nem aszerint amije nincs. Ugyanis azért, hogy másoknak könnyedségük legyen, nektek ne legyen nyomorúságotok. Ellenben az egyenlőségnek megfelelően a mostani időben a ti feleslegetek pótolja azok hiányát, hogy máskor azok feleslege is pótolja majd a ti hiányotokat, és hogy így egyenlőség legyen...” 2 Kor 8,12-14 -kérjük az Ipolysági Egyházközség vezetését, hogy a mi szükségünk esetén (a templom felújítása esetén) szíveskedjenek bennünket lehetőségeiknek és módjuknak megfelelően támogatni. A presbitérium a feltételeket egyhangúlag és maradéktalanul elfogadta, egyben megbízta Oros Zoltánt, hogy egy réz táblát készíttessen, ami a harangláb oldalára lesz feltéve.

A presbitérium megválasztotta az egyházközség tűzvédelmi egységének tagjait. Izsmán Jónás 8.00-16.00 óráig, Oros Zoltán 16.00-24.00 óráig, Hauptman Antal pedig 24.00-8.00 órá

ig ellenőrzi a tűzvédelmi előírások betartását.

Izsmán Jónás beszámolt arról, hogy szeptembertől a fiataloknak szombatonként ifjúsági bibliaóra lesz tartva, amit Halászik Emese fog tartani. Időnként pedig a gyülekezetből is fognak megkérni gyülekezeti tagokat, az alkalom megtartására, hogy a fiatalok megkérdézhessék miként is élük meg a hitüket a mindennapokban a presbiterek, a gondnok, a gyülekezeti tagok.

Szintén szeptembertől vasárnaponként az istentisztelet ideje alatt vasárnapi iskola is lesz, amit a gyülekezet fiataljai fognak tartani.

Mivel az ifjúsági istentiszteletek az utóbbi időben már nem szolgálták azt a célt amiért elindítottuk, így a jelenlegi formájában nem folytatjuk tovább. Izsmán Jónás javaslatára ehelyett zenés istentiszteletet fogunk tartani, aminek kiértékelésére egy év múlva fog sor kerülni. A zenés istentiszteleten több ének lesz, főleg ifjúsági énekek, ill. lehetőség adódik az istentisztelet előtt a gyülekezeti tagoknak bizonyoságot tenni.

Tímea Trencsényiová Lieszková azzal a kéréssel fordult a presbitérium felé, hogy fia házasságkötésének a színhelye a református templom lehessen. Igehirdetőről, ill. a házasságkötés törvényes kimeneteléről, ők gondoskodnak. A presbitérium a felkérést elfogadta. A bérleti díjat a presbitérium úgy határozta meg, hogy a gyülekezet perselyébe, Isten dicsőségére, helyezték el adományukat, ahogy az Isten indítja őket.

Izsmán Adél kérésére ismét fel lett hozva az istentiszteleti alkalom

10.00 órára való előbbre hozása. Mint mondotta sok olyan emberrel beszélt a városban akiket (ill. akiknek ismerőseit családlátogatáskor) a 11.00 órás időpont tántorított vissza a templomba jövéstől mert a vége belefut az ünnepi ebédbe. A gyülekezeti közvélemény-kutatás során a legtöbb embernek nem számítana az időpont változás, de voltak olyanok akik a 11.00 óra felelne meg jobban, s voltak olyan is akiknek a 10.00 órás kezdés. A presbitérium végül úgy határozott, hogy legyen megbeszélve azokkal akik valamelyik időponthoz ragaszkodtak a 10.30 órás kezdés lehetősége. Ha nem születik megállapodás a gyülekezet elé kell vinni és szavazni.

Az evangélikus testvérek azzal a kéréssel fordultak hozzánk, hogy eladnánk-e számukra a régi kör alakú úrvacsorai asztalt. Mivel az asztal most is használatban van így nem tudjuk eladni, viszont, ha nagyobb ünnepen szükségük lenne rá, szívesen kölcsönözzük.

A presbitérium átnézte és elfogadta a gyülekezet vagyonelemtárgyívét.

Bakai Péter előző presbitéri gyűlésen tett javaslatára, Izsmán Jónás kérte a presbitériumot hirdető tábla készítésére vagy megvételére, hogy a nyilvánosság is tájékozódhasson és bekapcsolódhasson a gyülekezet ill. az egyházmegye programjaiba. A presbitérium megbízta Izsmán Jónást a reklámtábla megvételére.

A presbitérium elé egyelőre egy ajánlat érkezett az imaház bebiztosítására. A presbitérium kérte az ajánlat pontosítását, ill. kezdeményezte, hogy legalább még egy ajánlat legyen kérve.

Ipolyság református egyháza I.

Negatív leltár az Ipoly menti Ság hitújításáról

Danis Ferenc, Ipolyság krónikása Ipolyság c. várostörténeti munkájának egyháztörténeti vonatkozású részeiben a premontreiek monostorát, a prépostság sorsát, a konvent hiteleshelyi működését, a török támadás következtében annak megszűnését tárgyalja. A hódoltságot követően a jezsuita rend települ meg a mezővárosban, majd annak magyarországi felosztása után a rosznyói káptalan birtokolja az uradalmat. A reformáció Ságot érintő hatásáról nem ejt szót, miként arról sem, hogy a lutheri valamint a kálvini tanítások hatására miként jönnek létre a protestánsok gyülekezetei a városban.

Csáky Károly: Isten házai és szolgálói című, kifejezetten egyháztörténeti művének Hont megyei vázlatos áttekintésében ugyan megállapítja, hogy 1604-ben a vármegyei urak túlnyomó többsége protestáns, de a lutheri tanokat helvéttel felváltó települések sorából – minden bizonnyal tudatosan – kihagyja Ságot. A premontrei rend, a sági konvent működésének, továbbá a jezsuiták települést formáló építkezéseinek ismertetésével nála is kimerül a sági vallási kép felvázolása.

Höke Lajos 1861 és 1867 között Hont vármegye első aljegyzője, később emellett levéltárnoka. Részben a comitatus egykorú jegyzőkönyveinek alapján tette közzé Régiségek Hontmegyei vallásügyi történetéhez a XVI., XVII. és XVIII. századokban című dolgozatát. Megemlíti, hogy Bocskai a sági prépostságot elfoglalta, és hű embereinek ajándékozta. Hont vármegye 1608. április 7-én tartott gyűlése az egyházi jószágok visszaadását elrendelte, így Ruber Pál prépost is visszakapta javait. A sági premontrei prépostságon és préposton kívül Ság neve sem akként nem említetik, hogy templomát a protestánsok bírták volna, sem úgy, hogy evangélikus papja vagy református prédikátora lett volna. Esze Tamás egyháztörténész A drégelypalánki egyházmegye történe-

téne vitás kérdései című tanulmányában sem találkozunk Ipolyság reformáció korabeli hitújítására vonatkozó adattal, említéssel.

Kudora János viski plébános írta meg Hont vármegye történetének A római katolikus egyház c. fejezetét. Ebben olvashatjuk, hogy Bocskai István felkelésekor (1604) a vármegye túlnyomó része a protestáns hitet vallotta; csak nagyon kevesen voltak a vármegye urai között, akik a katolikus hitben megmaradtak. Amikor Pázmány Péter az esztergomi érseki széket elfoglalta (1616), alig volt néhány katolikus pap a vármegyében, így Szalkán (1615-től plébánia), Visken és Hontbesenyődön (1636-tól anyakönyv). Katolikus részről több templom visszafoglalást is említ, így a felsőalmásit is, melyet gróf Csáky László 1638 után Besenyőd-höz, a sági prépostság plébániájához csatolt.

A katolikus hitvallásra történő visszatérést Selmecebányán az 1649-ben megtelepedett két jezsuita vette kézbe. Korponán 1673-tól kezdve két pálosrendi szerzetes végezte a lelkészi teendőket, később a bozói premontreiek jártak át.

Ság vallási viszonyairól, templomhasználatáról a plébános úr nem tesz említést, azt viszont megtudjuk, hogy az egyházközség anyakönyveit 1676-tól vezetik. Lipót 1688-ban a sági prépostságot a besztercebányai jezsuitáknak adományozta. A rend felépítette a régi gótikus templomot, rendbehozta a gazdasági épületeket, az Ipolyon köhidat építtettek. A prépostság birtokaiból létrehozták a sági (Ipolyság, Tesmag, Alsópalojta helység, továbbá Lipócz, Olvár és Parassa puszta) és a pecsenicz (Pecsenicz/Hontbesenyőd/, Egeg, Nádas és Alsóalmás község) uradalmat. A rend 1772. évi eltörlését követően Mária Terézia a sági uradalmat a rosznyói, a pecseniczit az 1776-ban felállított besztercebányai káptalannak adományozta.

Krupecz István udvarnoki evangélikus lelkész, a honti egyházmegye alesperese A nagyhonti ágostai hitvallású evangélikus

keresztyén egyház c. történeti áttekintésében, ugyancsak a megyemonográfiában ezt írta: "Ez időtájt /a Bocskai-felkelés korában/ az ágostai és a helvét hitvallású evangélikusok is különváltak. Hontban például egész községek hagyták el az ágostai hitvallást, fölcserélvén azt a helvét hitvallással, így: Fegyvernek, Füzesgyarmath, Kövesd, Bél, Ság, Palánk, Szob, Maros, Varsány, Csánk." Ugyancsak a tudós teológiatanár említi, hogy Pálffy István Somorján akasztófákat állíttatott fel az evangélikus papok számára, s 1619-ben veszítették el az evangélikusok templomukat Németiben, Szellében és Ságón, majd később Báthon, Magaslakon, Almáson és Bozókön. Kútfőjét sajnos nem nevezi meg.

Mintegy 20 évvel ezelőtt született dolgozatomban (Az Alsó-Ipoly mente vallás és egyháztörténete – A honfoglalástól a millenniumig) a fenti adatok alapján tartottam Ságot én is előbb Luther majd a svájci hitvallás követőjének. Ma már úgy látom, hogy egy forrás, hivatkozás alapján fogadtam el a reformáció tanainak Ságón való elterjedését, nem jártam el körültekintően. Mivel a Ság helynév eléggé elterjedt (Lelkes szótárában 18 található a történelmi Magyarországról), azonosításában különös figyelemmel kell eljárni. Helynevéünk esetében nem hagyható figyelmen kívül a közeli Nógrád vármegyében a 17. század közepén a Balassák uradalmához tartozó két Ság sem: Karancsság és Ságújfalu.

A korabeli törvénycikkek áttekintése sem vitt közelebb a probléma megoldásához. Szilágyi Sándor szerkesztette A magyar nemzet története VI. kötetében (Bp. 1898) az 1619. évi országgyűlés rendi sérelmei a vallás ügyéről részében viszont az alábbiakra bukkantam:

„A protestánsok panaszkodtak, hogy kiszorultak a főbb hivatalokból. Sok helyütt eltiltják őket a temetkezéstől s a harangok használatától. A földesurak elfoglalják templomaikat. Így tett Alaghy Menyhért, a Pálos-rend, Esterházy Mihályné, Wesselényi Ferencz, az esztergomi érsek s mások. Kendy István kutyahitnek nevezi a protestáns vallást. Lessenyén a plébános három napig vonakodott eltemetni egy jobbágyasszonyt s azután törvény elé idézte a földesurat, ki eltemetette a holtat. Ifjabb Révay

Ferencz kifosztott két protestáns templomot s kényszerítette jobbágyait a katholizálásra. Révay Pétert a holicai protestánsokkal együtt kizárták a templomból. Az elhunyt Forgách bibornok s utódja, Pázmány, elűzték a protestáns lelkészeket egyes helységekből. Az érsek tisztartója, Bélaváry Dávid, Ölveden több protestáns polgárt elfogott, 180 forintnyi birságot csikart ki tőlök s az iskolamestert elkergette. Pálffy István Somorjából kiűzte a protestáns lelkészt s a piacon akasztófát állított fel annak jeléül, hogy arra függeszti azt, a kit a polgárok újra behoznak. Balassa Péter mintegy tizenkét lelkészt üzött ki birtokairól s elfoglalta a protestáns templomokat. A szent-mártoni apát Deákiból, az óvári kapitány Óvárból és Rajkáról, a soproni kereszties lovagok Bú helységből kiűzték a protestáns lelkészeket és így tovább...“ A műben említett Balassa Péter, Balassa Istvánnak, a protestáns papok nagy pártfogójának az unokája 1615-ben tért át a katolikus hitre, amikor Pálffy Miklós hadvezér leányával, Magdolnával házasságot kötött. Nógrádban a Balassák uradalmához tartozóan az 1660. évi úrbéri összeírás szerint említik Ság (Karancsság) és Ságújfalu községeket!

A történeti munka konkrétan nem nevezi meg a helységeket, ahol a lelkészek kiűzése, templomok foglalása végbement. Találkozunk viszont Ölvéd nevével. Ebből 3 is található a Felvidéken. Református gyülekezeteit tekintve ezek közül Nagyölvéd (Esztergom vm.) és Kisölvéd (Hont vm.) is számításba jöhet, a Barsi Református Egyházmegyéhez tartoztak. Tanodát a 17. század elején inkább a nagyobb Ölvéd tarthatott fenn.

Perlaki Kőnczöl Márton lévai prédikátor, barsi esperes 1650. évi lajstromában nem szerepel Ság. A DREL I. kiadványában Ság néven szereplő gyülekezet a Győr vármegyei Győrság, ahonnan Szecsei Jánost 1674-ben a pozsonyi törvényszék elé idézték. Az 1674. évi gályarabper jegyzőkönyvét közreadó S. Varga Katalin ezenkívül a Nyitra, Vas és Pest vármegyei Ság települést is említi, ahonnan a prédikátort perbe fogták.

Thury Etele egyházkerület-történeti munkájában Sopron, Zala, Veszprém, Vas és Győr vármegyéből említi Ság nevű települést.

ÁLLANDÓ ALKALMAINK:

- Vasárnap: 09.00 Istentisztelet: Ipolyszakállos, minden hónap utolsó vasárnapján.
10.30 Istentisztelet: Ipolyság, minden vasárnap. A hónap első vasárnapján zenés istentisztelet. Az alkalmak alatt a gyerekeknek külön foglalkozás van.
14.00 Imaóra a parókián.
- Hétfő: 13.00 Hittan: Pongrácz Lajos Alapiskola (3)
13.50 Hittan: Pongrácz Lajos Alapiskola (5)
14.35 Konfirmációi előkészítő (2)
- Szerda: 08.50 Hittan: Fegyverneki Ferenc Egyházi Alapiskola (1)
- Csütörtök: 15.00 Konfirmációi előkészítő (1)
17.00 Bibliaóra Minden hónap első csütörtökén Agapé bibliaóra. (Rövidebb és beszélgetéssel egybekötött bibliaóra.)
- Péntek: 09.50 Hittan: Fegyverneki Ferenc Egyházi Alapiskola (1)
13.00 Hittan: Ipolyszakállos (11)
- Szombat: 14.00 Ifjúsági bibliaóra a parókián.
(A hittanoknál zárójelben a gyermekek száma található.)

Ifjúsági bibliaóra

Kedves fiatal! Szeretettel várunk Téged minden szombaton 14.00 órakor a FIRESZ ifjúsági bibliaórára a parókiára. Hogy miről beszélünk? Szórakozás, öröm, magányosság, bátorság az ige tükrében. Gyere el, nem bánod meg! :)

www.firesz.sk

Vasárnapi iskola

Kedves szülők! Örömmel tudatjuk, hogy szeptembertől az istentisztelet ideje alatt a gyermekekkel külön foglalkozás folyik a bibliaóras teremben. Az alkalmon játékosan megismerkednek a bibliai történetekkel, ezen kívül kézműveskednek, rajzolnak, játszanak, énekelnek. Szeretettel várjuk a gyerekeket. :)

Cím: Ipolysági Református Egyházközség
ul. Móricza Zsigmonda 2168/4; 936 01 Šahy;
Tel.: 0904-941-236 email: izsmanjonas@gmail.com
web: ipolysag.reformatus.sk Ipolysági Református Egyházközség